

EK-2

DERS ÖĞRENME YÖNTEMLERİ

- 1. Anlatım yöntemi:** öğretmen merkezlidir ve öğretmenin konuyu öğrencilere aktarması esasına dayanır. Bu yöntem, teorik olarak işlenebilen derslerde önemli oranda yer verilebilir. Fakat derslerde çok fazla kullanılması eğitim açısından önemli sakıncalar doğurur. Gerekli olduğu durumlar haricinde kullanmamakta yarar vardır. Anlatım yöntemi, işlenmekte olan konuların bir sıra ve düzene göre konuşma yoluyla açıklamasına ve öğretilmesine denir. Düz anlatım, hazırlanmış bir metnin monoton bir biçimde okunur gibi tekrarı şeklinde olabileceği gibi, araya örnekler ve fıkralar sokarak ilginç bir hale getirilmiş bir konuşma biçiminde de olabilir.
- 2. Gösteri yöntemi:** Gösteri, öğretmenin ya da öğrenci gruplarının herhangi bir konuyu laboratuvarlarda ya da sınıfta diğer öğrencilerin önünde deneyerek, araç ve gereçler kullanarak açıklamaları ya da sunmalarıdır. Bu bakımdan öğretmenin sınıfta bir konuyu işlerken, laboratuvarında bir deney yaparken; gerçek araç-gereçler, modeller, resimler, fotoğraflar, harita, slayt, film şeridi, hareketli filmler, basit çizimler, levhalar vb. kullanılıyorsa gösteri metodunu uyguluyor demektir.
- 3. Soru-cevap yöntemi:** en eski öğretim yöntemlerinden biridir. Geleneksel olarak uygulandığında, bir konunun öğretmen tarafından sorular sorulup öğrencilerce cevaplar verilerek işlenmesi anlamına gelir. Soru cevap yöntemi anlatım yöntemi gibi tek yönlü bir iletişim içermez. Karşılıklı etkileşim gerektirir. Bu yöntem öğrenme-öğretme sürecine katılan öğrenci öğrendiklerini anlatma fırsatı bulduğundan öğrenme kalıcı olur.
- 4. Tartışma:** İki veya daha fazla kişinin, bir konuyu açıklığa kavuşturmak için görüş ve düşüncelerini, karşılıklı konuşmalar şeklinde ortaya koymalarına tartışma denir. Her kademedeki okullarda çeşitli derslerin konuları tartışma fırsatları yaratmaktadır.
- 5. Örnek olay:** Gerçek ya da hayali olan bir olayın öğrenciler tarafından ayrıntılı bir şekilde incelenmesine örnek olay incelemesi denir. Olayı anlatan ve gerekli verileri kapsayan bir rapor üzerinde çalışan öğrenciler olayı öğrenir, analiz eder ve değerlendirirler. Tartışarak olayın nedenleri ve çözümüne ilişkin öneriler getirirler. Örnek olayda olayın nedeni, nasıl olduğu, neden olduğu durumlar ve sonuçlar tartışılarak alternatif çözüm yolları gösterilmelidir. Bu yöntemde öğrenciler derslikte gerçek yaşantıya benzetilmiş olay, olgu, durum ve sorunlarla yüz yüze getirilirler. Örnek olay gerçek hayattan isimler

değiştirilerek alınabileceği gibi öğretmen tarafından örnek olaylarda yazılabilir. Hazırlanan örnek olay çoğaltılarak öğrencilere dağıtılır. Bu yöntem özellikle sosyal bilimlerde daha çok kullanılır. Sosyal bilimlerde bir çok konu örnek olaylarla anlatılabilir.

- 6. Problem çözme:** Üst düzey zihinsel etkinliklerin kazanılmasında işe koşulan bir yöntemdir. Bu yöntem, özellikle günümüzde, bilim adamları tarafından çok önem verilen bir yöntemdir. Bu yöntemin, öğrencilerin zihinsel gelişimlerini sağlamada birçok yararları olduğu saptanmıştır.
- 7. Proje:** Proje yöntemi, belli öğretim amaçlarını gerçekleştirmek düşüncesiyle, öğrencilerin ilgi ve istekleri doğrultusunda çevreden seçilen ünite ve Konuların, yine öğrencilerin, aktif çalışmasıyla bir iş, bir eser olarak sonuçlandırmasıdır. Proje yöntemini uygulamak için belli bir ders saati yoktur. Öğrenciler uygun buldukları her yerde ve her zaman projeleri ile ilgili çalışmalarda bulunabilirler.
- 8. Beyin fırtınası:** Beyin fırtınası yaratıcı problem çözme gücünü geliştirmeyi amaçlayan bir grup tartışma tekniğidir. Beyin fırtınası ile bireylerin yaratıcı ve orijinal görüşler ortaya sürmeleri sağlanır. Bir konunun ayrıntılı ortaya konması ve bir problemin çözümlenmesinde kullanılır. Grup üyeleri arasında alay, aşağılama gibi olumsuz yönler ortadan kaldırılarak grubun birbirine güven duyması sağlanır. Bireylerin hayal kurmalarına ve akıllarına gelenleri söylemelerine imkân tanınır. Bu tekniğin uygulanmasında grup üyeleri mümkün olduğu kadar çok fikir ileri sürerler. Bu fikirlerden etkilenen diğer grup üyeleri daha farklı buluşlar ortaya koyarlar. Fikirler eleştirilmez ve savunulmaz. Hızlı bir şekilde ifade edilen fikirler yazıya geçirilir ve sükunetle değerlendirilir.
- 9. Altı şapkalı düşünme:** Altı şapka düşünme tekniği insanlara nasıl düşünmesi gerektiğini öğretmektedir. Bu teknikle insanlar aynı olay karşısında farklı düşünme yaklaşımları geliştirebileceklerini öğrenirler. Bu teknik sonucunda insanların tek tip düşünme türüne takılıp kalmalarının önüne geçilmiş olur. Altı şapkalı düşünme tekniği kullanılarak dersi ölü noktalardan kurtarma, öğrencinin yaratıcılığını ve düşünce gücünü geliştirmek mümkün olur. Ayrıca bu teknik bir karar olmadan önce konuyu enine boyuna tartışmak amacıyla da kullanılabilir
- 10. Gezi-gözlem:** Öğretimde yapılan etkinliklerin en önemlilerinden birisi de gezi-gözlem inceleme yöntemidir. Gözlem yapmadan bazı dersleri işlemek mümkün değildir. Hayatın her anında insanlar bir gözlem faaliyeti içerisinde olurlar.

- 11. Rol oynama / dramatizasyon:** Rol oynama yöntemi, çeşitli öğretim ve öğrenim amaçları için, kendiliğinden meydana gelen, hazırlıksız, yaşam tecrübelerinin aslına benzer, canlı sunuşlarını gerçekleştirme yöntemi olarak açıklanmaktadır. Bir başka deyişle, bir takım durum ve olayların, hareket, konuşma ve taklit gibi öğelerden yararlanılarak hayali bir ortam içinde canlandırılmasına oyunlaştırma (rol oynama) denir. Rol oynama yönteminde öğrencilerden kendi senaryolarını oluşturmaları istenebileceği gibi hazır bir senaryoda verilebilir.
- 12. Benzetim:** Askerlerin harp oyunlarıyla pilotların uçak modelleriyle, doktorların kadvrularla yetiştirilmelerinin ortak yanı öğrencilerin gerçek durumun bir benzeri üzerinde eğitime çalışılmasıdır. Bu durumda aslının yerine yapayı konmaktadır. Bu tür yetiştirmeye benzetim tekniğiyle yetiştirme denmektedir.
- 13. Mikro öğretim:** Yüz yüze eğitimin gerçekleştirilmesi için sınıf içinde uygulanan tekniktir. Başarısızlık tehlikesinin düşük, öğretme yeteneği olanaklarının yüksek olduğu yapay ortamlarda öğretmen adaylarına hizmet öncesi deneyim kazandırır. Bu teknikte dersler kısa tutulur ve öğrenci sayısının az olmasına dikkat edilir. Mikro öğretim çoğunlukla öğret-yeniden öğret çevrimi adı verilen bir sınavı yanılma durumu olarak saptanır.
- 14. Programlı Öğretim:** Öğrenme malzemesinin, öğrenciyi son amaca ulaştıracak basamaklar biçiminde düzenlenmesi ve programlanmasıdır. Bir öğrencinin davranışsal hedeflere ulaşmasına yardım etmek üzere deneysel olarak geliştirilmiş öğrenme tekniklerinin sistematik olarak uygulanmasıyla desenlenmiş bir süreçtir.
- 15. Bilgisayar destekli öğretim:** Bilgisayarların öğretimde kullanılmasının en zor fakat en çok ümit vadedeni olarak kabul edilen Bilgisayar Destekli Öğretim kendi kendine öğrenme ilkelerinin bilgisayar teknolojisi ile birleşmesinden oluşmuş bir öğretim yöntemi olup öğretim sürecinde bilgisayarın seçenek olarak değil, sistemi tamamlayıcı, sistemi güçlendirici bir öğe olarak kullanılmasıdır, Bilgisayar Destekli Öğretimde bilgisayar, öğrenmenin meydana geldiği bir ortam olarak kullanıldığı öğretim sürecini ve öğrenme motivasyonunu güçlendiren, öğrencinin kendi öğrenme hızına göre yararlanabileceği, kendi kendine öğrenme ilkelerinin bilgisayar teknolojisiyle birleşmesinden oluşmuş bir öğretim yöntemidir. Bu yöntemin öğrenme öğretme süreçlerindeki başarısı çeşitli değişkenlere bağlı olmakla birlikte, yöntemin başarısında öğretim hedef ve davranışlarına uygun ders yazılımlarının sağlanması oldukça önemlidir.

- 16. Bireyselleştirilmiş öğretim:** Bireyselleştirilmiş öğretim, öğretimin her öğrencinin kendi yetenek düzeyine uygun olmasını, bireye uygun yöntem-teknik ve araç-gereçlerin kullanılmasını gerekli kılar. Bireysel öğretimin amacı farklı yapı, ilgi ve gereksinime sahip bireylerin üst düzeyde yetiştirip topluma kazandırmaktır. Öğretim süreci öğrenci merkezlidir. Öğretmenin rolü öğrenci merkezli etkinlikleri düzenlemek ve yönetmektir.
- 17. Ev ödevi:** Ödev öğrencilerin bilgi ve becerilerini arttırmak ve aynı zamanda dersle öğrendiklerini pekiştirerek daha kalıcı hale getirmek amacıyla ders dışı zamanlarda bireysel ya da grup içinde yaptığı çalışmalarıyla medya getirdiği metin, araç, iş vb. verilen addır. Öğrencilere ödev vermekle onların öğretime hazırlanması ya da sahip oldukları bilgi ve becerileri yeni şartlar içinde kullanmaları amacı güdülür. Verilen ödevler eğitsel bir amaca hizmet eder.
- 18. Bireysel çalışma:** Sınıf içinde bulunan her birey aynı yaşta olmasına rağmen zihinsel, bedensel ve duygusal yönden farklı gelişim seviyesindedir. İnsanların öğrenme hızları, ilgileri, yetenekleri farklıdır. Bireysel çalışma becerisinin öğrencilere kazandırılmasıyla bilgiye ulaşmasını bilen ve iç disiplin kazanmış bireyler yetiştirmek mümkün olur. Bireysel öğretim yöntemi sınıfta üstün zekâlıların ve zor öğrenenlerin eğitiminde etkili bir şekilde kullanılabilir. Bilgisayar ve internet teknolojilerinde meydana gelen hızlı gelişmeler öğrencilerin çoklu ortam yazılımları kullanarak bireysel çalışma alışkanlıkları kazanmalarına yardım etmektedir.
- 19. Gösterip yaptırma yöntemi:** Gösterip yaptırma yöntemi daha çok fiziksel becerilerin kazandırılmasında kullanılan bir yöntemdir. Bu yöntemin işleyişi, bilen birinin eylemi adım adım göstermesi, açıklaması, öğrencilerin bunları dikkatle izlemesi ve yapması, yeterli düzeye gelinceye kadar tekrar etmesi şeklindedir. Bu yöntem daha çok uygulama düzeyindeki bilişsel davranışlar ile psiko-motor becerilerin kazandırılmasında kullanılır.
- 20. Laboratuvar yöntemi:** Bütün araştırmacılar deneyle gözlemin ayrılmaz olduklarını ve deney yaparken öğrencilerin, aynı zamanda, gözlemde yaptıklarını belirtmişlerdir. Deney gözlemin denetimli şeklidir. Yapılmış olan araştırmalarda, laboratuvar yönteminin öğrencilere birçok olumlu katkısı olduğu belirlenmiştir. Bilinmeyen bir şeyi bulmak, bir ilkeyi, bir varsayımı sınamak amacıyla yapılan eylem veya işleme deney adı verilir. Gözlem ve inceleme olayı; deneyi yapan kişinin kontrolü altında olduğundan deneylere kontrollü gözlemlerde denilmektedir.